

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА РАЗКРИВАНЕ НА ДОКУМЕНТИТЕ И ЗА ОБЯВЯВАНЕ
НА ПРИНАДЛЕЖНОСТ НА БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ КЪМ
ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И РАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ СЛУЖБИ НА
БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА АРМИЯ

София 1000, ул. „Врабча” № 1, тел. 800-45-00, e-mail: info@comdos.bg

Д О К Л А Д

за дейността на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия за периода 20 юли 2014 г. - 20 декември 2014 г.

Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (КРДОПБГДСРСБНА) на основание чл. 4, ал. 6 от Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (ЗДРДОПБГДСРСБНА) представя пред **43-то Народно събрание** своя **ШЕСТНАДЕСЕТИ** отчетен доклад за периода **20 юли 2014 г. - 20 декември 2014 година**.

КРДОПБГДСРСБНА в своята дейност прилага **закона**, спазва директивите на **Европейския съюз**, следва принципите и ценностите на **Стратегията си за развитие**, изпълнява **Правилника за дейността на Комисията и нейната администрация**, стреми се към реализацията на **Годишния оперативен план за 2014 г.** и на дългосрочния си план за работа.

Основни задължения по ЗДРДОПБГДСРСБНА:

I. Съгласно чл. 1, ал. 2 от ЗДРДОПБГДСРСБНА Комисията **обявява принадлежност** към Държавна сигурност и разузнавателните служби на

Българската народна армия на български граждани, заемащи публични длъжности и извършващи публични дейности.

ДЕЙНОСТИ ПО УСТАНОВЯВАНЕ И ОБЯВЯВАНЕ НА ПРИНАДЛЕЖНОСТ

Установяването на принадлежност се извършва на основание **чл. 26** от Закона. Обявяването на принадлежност се извършва на основание **чл. 9, т. 2 и т. 3** от Закона, с решение на Комисията.

Дейността по подготовката на решенията на Комисията за установяване и обявяване на принадлежност на български граждани към ДС и РС на БНА, на основание чл. 25, ал. 2 от Правилника на КРДОПБГДСРСБНА и на нейната администрация, се извършва от отдел „Специализиран архив и картотеки” към дирекция „Архив”.

- За периода 1 юли 2014 г. - 30 ноември 2014 г. Комисията е обсъдила и приела **71 решения**, от които:
 - **46 решения** на основание **чл. 26, ал. 1, т. 1** (лица, регистрирани за участие в избори), **т. 2** (лица, заемали или заемащи публични длъжности и извършвали или извършващи публични дейности), **т. 3** (при кадрови промени) и **т. 4** (лица, посочени като длъжници);
 - **3 решения** на основание **чл. 27, ал. 1** (по предварителна проверка);
 - **7 решения** на основание **чл. 28** (при нови доказателства за принадлежност към органите по чл. 1 на лица, за които Комисията вече се е произнесла);
 - **15 решения** на основание **чл. 31, ал. 1, т. 2** (по искане на граждани).

- Извършена е проверка на **8355** български граждани на основание:
 - **чл. 26, ал. 1, т. 1** (лица, регистрирани за участие в избори) - на **3021 лица**;
 - **чл. 26, ал. 1, т. 2** (лица, заемали или заемащи публични длъжности и извършвали или извършващи публични дейности), **т. 3** (при кадрови промени) и **т. 4** (лица, посочени като длъжници) – на **4309 лица**;
 - **чл. 27** (по предварителна проверка) - на **297 лица**;
 - **чл. 31, ал. 1, т. 1 и т. 2** (по искане на граждани) – на **728 лица**.

- Установена е принадлежност към структурите на ДС и разузнавателните служби на БНА на **674** български граждани.
- Обявена е принадлежност на **553** български граждани.
- Не са обявени данните за **121** лица с установена принадлежност на основание:

- чл. 27 (по предварителна проверка) – **3 лица**;
- чл. 30, ал. 1, т. 1 (лицето е починало) – **102 лица**;
- чл. 30, ал. 1, т. 2 (лицето е непълнолетно) – **1 лице**;
- чл. 31, ал. 1, т. 2 (по искане на граждани) – **15 лица**.

- Решенията на КРДОПБГДСРСБНА се публикуват на нейната интернет страница: **www.comdos.bg** в деня на тяхното приемане.
- На основание чл. 14 от закона Комисията издава бюлетин, в който публикува информация за своята дейност и за взетите решения. Към настоящия доклад КРДОПБГДСРСБНА прилага **Бюлетин № 14**.

II. Съгласно чл. 1, ал. 3 от ЗДРДОПБГДСРСБНА Комисията създава централизиран архив на документите.

ДЕЙНОСТИ ПО СЪЗДАВАНЕТО НА ЦЕНТРАЛИЗИРАН АРХИВ

Комплектуване, съхранение, дигитализация, реставрация и застраховане на архива

Дейностите по комплектуване, съхранение, дигитализация, реставрация и застраховане на архивните документи, на основание чл. 25, ал. 2 от Правилника на Комисията и на нейната администрация, се осъществява от отдел „Комплектуване, съхранение, дигитализация, реставрация и застраховане на архива” към дирекция „Архив” на Комисията.

Дейности по комплектуване и съхранение на архива

➤ Приемане на архивни документи

За периода **25 юни 2014 г. – 26 ноември 2014 г.** са приети **общо 4182** архивни дела на хартиен носител, **36 микрофиша** филмирани документи и **1** брой документи на **електронен носител (CD)** с източник както следва:

- **МВР – 3571** архивни дела;
- **НРС – 128** броя архивни дела;
- **МО - Служба „Военна информация” – 137** броя архивни дела и **36** микрофиша;
- **Министерство на правосъдието – 17** броя архивни дела;
- **Национална следствена служба – 326** броя архивни дела;

- **Държавна агенция „Архиви”** – 2 картона-копия и един на електронен носител;
 - Частно лице предаде на Комисията близо **20 неизвестни досега документа**, включени в една архивна единица, за съветското присъствие в София след 9 септември 1944 г., свързани с личността на Георги Комсиев, военен комендант на София след 9 септември 1944 г.;
 - Частно лице предаде на Комисията архивно свидетелство (**изложение на Стефан Богданов**) за репресиите, извършвани от ДС по заповед на съветските съветници, изпратени в България след 9 септември 1944 г.
- **Съхраняване на архивни документи**
- документи на хартиен носител – **1 491 870** архивни дела, съставляващи около **13 935** линейни метра и **2 073 900** броя карти и картончета;
 - филмирани документи - **14 280** броя;
 - документи на електронен носител (CD) - **253** броя;
 - филмови материали - **3778** броя ролки с учебни филми от областните дирекции на МВР;
 - видеокасети - **402** броя.
- **Предоставяне на архивни документи и информация за тях**
- за запознаване с документи на граждани и изследователи са предоставени - **7513** дела;
 - обратно са приети за постоянно съхранение – **6814** дела;
 - подготвени са **582 отговора** на запитвания;
 - направени са справки по **1200** дела.
- **Паспортизирани архивни документи** – общо **19 856** дела и картони както следва:
- дела от оперативния и служебния архив на Специализираната дирекция „Оперативни технически операции” (СДОТО) - **790** дела;
 - дела и картони с източник Министерство на правосъдието – **14 191** броя;
 - дела с източник НСлС - **326** броя;
 - дела с източник ВКР – **4159** броя;
 - дела с източник МО – Служба „Военна информация” – **390** броя.
- **Класиране на документи**
- класирани в кутии са **7000** броя паспортни преписки, получени от МВР – София;

- подредени в контейнери са около **227 500 картона** от паспортни преписки от ОД на МВР – Бургас; ОД на МВР – Видин; ОД на МВР – Добрич и ОД на МВР – Кърджали;
 - прехвърлена на електронни носители е информацията на **91 филма** от учебни ленти и **169 филма** от видеокасети.
- **Въведена информация в Автоматизираната информационна система:**
- на **2337** лични кадрови дела с източници НСО, МП, НСлС, ВИ, ДАНС, ВКР, НРС;
 - изготвени са описи на допълнителните материали и е допълнена информацията във фондовите описи за делата, приети от СДОТО-МВР; МП; НСлС, ВКР, ВИ;
 - ежеседмично се актуализират електронните регистри (списъци) на постъпленията с документи от различни източници.

Дейности по дигитализация, реставрация и застраховане

За периода **1 юли 2014 г. – 30 ноември 2014 г.** са извършени следните дейности:

➤ **Сканиране и копиране на документи**

По заявка на граждани:

- сканирани **603** архивни дела или **48 925** листа;
- копирани документи на хартиен носител – **22 463** листа;
- заверени копия, предоставени на електронен носител – **26 582** листа;
- прехвърлени на електронен носител за архив на анонимизираните копия - **290** архивни дела или **22 876** листа;
- копия на филми, предоставени на електронен носител – **86** филма.

По изграждане на дигитален архив на Комисията:

- сканирани документи - **102** архивни дела или **22 662** листа;
- сканирани документи във вид на микрофилми - **41** архивни дела или **9545** листа.

По издателската дейност на Комисията:

- сканирани са **611** архивни дела или **7626** листа.

ДЕЙНОСТИ ПО ОСИГУРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО ДОКУМЕНТИ

На основание чл. 1, ал. 1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА Комисията урежда реда за **достъп, разкриване, използване и съхранение** на документите на Държавна

сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия. Достъпът се осъществява съгласно на чл. 31 от Закона.

Дейността по предоставянето на достъп на граждани до архивните документи и предоставянето на копия от тях, на основание чл. 25, ал. 3 от Правилника на Комисията и на нейната администрация, се осъществява от отдел „Обслужване на граждани” към дирекция „Изследване на архивите и публична дейност”.

За периода **1 юли 2014 г. - 30 ноември 2014 г.** са:

- **Подадени заявления - общо 677 броя:**
 - за запознаване с документи на лицата за тях самите или за техни починали близки по права линия до втора степен - **500 броя;**
 - във връзка с прилагане на ЗПГРРЛ – **46 броя;**
 - за изследователска и проучвателна дейност – **131 броя.**
- **Приключени преписки - общо 492 броя:**
 - за предоставяне на материали на лица са изпратени писма с покани за запознаване - **196 броя;**
 - след проверка в архива и при неоткрити материали по заявление с писма са уведомени - **268 лица;**
 - за претърпяна репресия по искане са издадени и изпратени удостоверения на **28 лица.**
- **Посещения в читалнята - на 859 лица.**
- **Прегледани и анонимизирани документи с информация по чл. 31, ал. 6 – с информация за трети лица – 22 876 листа.**
- **Предоставени копия от архивни документи – 49 045 листа;**
 - на хартиен носител – **22 463 листа;**
 - на електронен носител – **26 582 листа;**
 - копия на филми на електронен носител – **86 филма.**

ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА И МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

На основание чл. 10 от Закона КРДОПБГДСРСБНА **извършва изследователска дейност**, публикува документи, организира семинари, конференции и изложби с образователно-информационен характер, а на основание чл. 9, т. 8 от Закона Комисията си **сътрудничи със сродни чуждестранни и международни институции.**

Дейността по изследването и публикуването на архивни документи, публичните и международните контакти на КРДОПБГДСРСБНА, на основание чл. 25, ал. 3 от Правилника на Комисията и на нейната администрация, се осъществява от отдел „Изследване и публичност на архивите” към дирекция „Изследване на архивите и публична дейност”.

Публични прояви за периода 1 юли 2014 г. – 1 декември 2014 г.

- Комисията бе ангажирана в организационния комитет на Президентската инициатива „25 години свободна България”, в рамките на която:
 - Организира и експонира документалната изложба „Десталинизацията – дилемата на едно драматично десетилетие”, етап от дългосрочния съвместен проект „Бъдеще чрез миналото” със СУ „Св. Климент Охридски” и Държавна агенция „Архиви” и с подкрепата на Националния музей на българското изобразително изкуство;
 - Участва в Международната конференция „Как да се справим с миналото, гледайки в бъдещето” в Сесията: Търсеци истината в Източна Европа: „Какво трябва да кажат архивите?”, заедно с поканени от Комисията представители на партньорските й организации от Европейската мрежа за съхранение на архивите (EMSA).
- Участие в публична дискусия по проблемите на вътрешната сигурност до 2018 г., организирана от фондация „Ханс Зайдел” .
- Участие в Международната конференция, проведена в две сесии: „Тайните служби след смъртта на Сталин в комунистическите режими на Централна и Източна Европа (1953 – 1960)“ и „Падането на Желязната завеса” – 1989 година, 25 години по-късно”, в Шопрон, Унгария.
- Участие в Международната конференция: „Европа под наблюдение. Аудиовизуалните колекции на комунистическите тайни служби”, във Варшава, Полша;
- По инициатива на фондация „Конрад Аденауер” продължават срещите и посещенията на нейни стипендианти в Комисията.

Изследователска и издателска дейност за периода 1 юли 2014 г. – 1 декември 2014 г.:

- Издаде Бюлетин № 14 с решенията на Комисията в изпълнение на чл. 14 от ЗДРДОПБГДСРСБНА.

- Издаде и организира публични дискусии при представянето на **9 документални сборника** от поредицата „Из архивите на ДС” със заглавия както следва:
 - „Държавна сигурност и вражеските емигрантски организации (1945-1989 г.)”
 - „Държавна сигурност и „вражеските” радиостанции;
 - „Държавна сигурност и културно-историческото разузнаване (1970-1989 г.)”;
 - „Държавна сигурност и туризмът”;
 - „Държавна сигурност и ЩАЗИ”;
 - „Държавна сигурност и Гранични войски”;
 - „Държавна сигурност и офицерите от Българската народна армия (1944-1960 г.)”;
 - „Държавна сигурност – административни, принудителни и наказателни мерки”;
 - „Държавна сигурност и политическите партии в България (1944-1949 г.)”.
- В партньорство със СУ „Св. Климент Охридски” по стажантска програма „Студентски практики” издаде документалния сборник „Държавна сигурност и спортът” (в две части – „ДС и спортът - Част I - Олимпийското движение” и „ДС и спортът – Част II – ведомствен, масов, елитен”).

ДЕЙНОСТИ ПО ФИНАНСОВО, ПРАВНО, КАДРОВО И СТОПАНСКО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ

Дейността по финансовото, правното, кадровото и стопанското обезпечаване, на основание чл. 24, ал. 1 и ал. 2 от Правилника на Комисията и на нейната администрация, се осъществява от дирекция „Финансово-стопански и правно-административни дейности”.

- Администрацията на КРДОПБГДСРСБНА е с обща численост **93** щатни бройки, от които **55** по служебни правоотношения и **38** – по трудови правоотношения;
- Заети са **87** щатни бройки, от които **50** са служителите по служебни правоотношения и **37** са служителите по трудови правоотношения;
- През отчетния период в обученията по различни тематиките са взели участие **14 служители** от администрацията на КРДОПБГДСРСБНА.
- За отчетния период са проведени и приключени с подписване на договори **6 броя** обществени поръчки по вид и правни основания както следва:

- Процедура на Договаряне без обявление по чл. 90, ал. 1, т. 3 от ЗОП – **4 броя**;
- Публични покани на основание чл. 14, ал. 4 от ЗОП – **2 броя**.

ВЪТРЕШНА ОДИТНА ДЕЙНОСТ

Вътрешната одитна дейност, на основание чл. 22, от Правилника на Комисията и на нейната администрация, е на пряко подчинение на председателя на КРДОПБГДСРСБНА.

- Извършване на одитен ангажимент № ОА-1404/П с цел: „Проследяване изпълнението на препоръки, дадени при извършен одитен ангажимент № ОА-1303/У с предмет: „Оценка за съответствие с нормативните и вътрешни актове в дейността на сектор „Дигитализация, реставрация и застраховане на архива”.
- Извършване на одитен ангажимент № ОА-1405/У с предмет „Анализ и оценка на извършения предварителен контрол за законосъобразност в периода 01.01.2014 г. – 30.06.2014 г.”

ПРАВНО-АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ

Дейността по правното обезпечаване, на основание чл. 24, ал. 1 и ал. 2 от Правилника на Комисията и на нейната администрация, се осъществява от отдел „Правно-административен” към дирекция „Финансово-стопански и правно-административни дейности”.

- За отчетния период са:
 - приключили с влезли в сила съдебни решения/определения – **1** съдебно дело;
 - новообразувани – **21** съдебни дела;
 - висящи производства - **91** дела (част от които са образувани в отчетния период).

ЗАДАЧИ ПО ПРЕДСТОЯЩИ ДЕЙНОСТИ

- Установяване и обявяване на принадлежност на лицата по:
 - **чл. 26, ал. 1, т. 3** (новоначинени или новоизбрани лица на публична длъжност или за извършване на публична дейност - при кадрови промени);

- **чл. 26, ал. 1, т. 4** (лица, които са посочени като длъжници или са били членове на управителен или на контролен орган на предприятие, посочено като длъжник в бюлетина по чл. 3, ал. 2 от Закона за информацията относно необслужвани кредити);
 - **чл. 3, ал. 1, т. 18** за общините в **19 области** (кметовете, заместник-кметовете, секретарите на общини и общинските съветници);
 - **чл. 3, ал. 1, т. 28** (лицата на длъжност в органите на Европейския съюз, Организацията на Северноатлантическия договор и всяка друга международна организация, в която членува или в чиято дейност участва Република България);
 - **чл. 3, ал. 2, т. 1, 6** (лицата, извършвали публични дейности от 10 ноември 1989 г. до влизането на Закона в сила) – поради публикуваната в ДВ, бр. 103 от 2012 г. промяна на Закона;
 - **чл. 3, ал. 2, т. 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13 и 14** (лицата, извършвали или извършващи публична дейност).
- Финализиране на процеса по създаването на Централизиран архив с документи от органите по чл. 16, ал. 1 от закона както следва:
- от МВР – дирекция „Човешки ресурси” – останалата част от личните кадрови дела;
 - от НРС, МО – Служба „Военна информация”, Централния военен архив и ДА „Архиви” – останалата част от оперативния, служебния и партийния фонд.

Проблеми:

- Комисията **не може да изпълни** изискването по чл. 3, ал. 1, т. 16 от закона, поради непредоставянето на списъците от МО - Служба „Военна информация” и от НРС с имената на служителите, подлежащи на проверка по ЗДРДОПБГДСРСБНА, въпреки многогодишната кореспонденция с искания на тези списъци от страна на КРДОПБГДСРСБНА.
- Служба „Военна информация” и Националната разузнавателна служба **не са предали** всички документи на РУ-ГЩ и ПГУ, съхранявани при тях.
- Комисията не може да изпълни изискванията по чл. 3, ал. 2, т. 6 от закона поради непредаването на списъците с имената на останалите ръководители и членовете на управителните органи на религиозните

общности (Българска православна църква), подлежащи на проверка по закон.

Докладът е приет на заседание на Комисията с протокол № 115 от 9 декември 2014 г.

Председател на КРДОПБГДСРСБНА:

/Евтим Костадинов/